

Riigi Tugiteenuste Keskus
Lõkke 4, 10122 Tallinn

07. september 2024. a

Edastatud e-postiaadressile info@rtk.ee; tiina.sams@rtk.ee; terje.kuus@rtk.ee

Vaide esitaja: Mittetulundusühing Peipsi Ääre Selts
registrikood 80295587
Põhja-Peipsi, Alajõe küla,
Alutaguse vald, Ida-Viru maakond

Vaide esitaja esindaja: vandeadvokaat Enno Heringson
E-post: enno@heringson.ee

VAIE

Riigi Tugiteenuste Keskuse 21.08.2024. a otsusele nr 11.2-57/24/972

Mittetulundusühing Peipsi Ääre Selts esitas Riigi Tugiteenuste Keskusele Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi ÜSS2021_2027), Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi ühendmäärus) regionaalministri 24.10.2023 määruse nr 73 „Toetuse andmise tingimused ning kord toetuskeemis „Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks”” (edaspidi meetme määrus) kohase taotluse toetuse saamiseks projekti nr 2021-2027.6.01.24-0356 „**Pagari kogukonna kaasamiskeskus**” rahastamiseks.

Riigi Tugiteenuste Keskuse (edaspidi „rakendusüksus”) 21.08.2024. a kirjaga nr 11.2-57/24/972 otsustas Riigi Tugiteenuste Keskus taotluse rahuldamata jätta. Otsuses märgiti, et „Taotlust hinnati skaalal 0-4. Taotluse hindamisel antud koondhinne moodustub valikukriteeriumide alusel antud hinnete kaalutud keskmisest. Vastavalt taotluse hindamise tulemusele on taotluse koondhinne nelja valikukriteeriumi kaalutud **keskmise hinde alusel 2,20** ja kriteeriumide 1 ja 3 hinne 1,67, mis ei vasta meetme määruse § 22 lõike 4 nõudele, et valikukriteeriumide koondhinne peab olema vähemalt 2,75 ja iga kriteeriumi hinne vähemalt 2.”

Leiame, et rakendusüksus ei ole teostanud nõuetekohast hindamist. Rakendusüksuse väljavõtet Mittetulundusühing Peipsi Ääre Selts projekti nr 2021-2027.6.01.24-0356 „Pagari kogukonna kaasamiskeskus” hindamisest lugedes nähtub selgelt, et mitte üks komisjoni liige ei ole isegi taotleja projekti isegi mitte läbi lugenud – vastupidisel juhul ei oleks võimalik selgitada väljavõtte lõpus olevat märkust „*Kõik hindajad on otsusega nõus.*”

MEMBER OF ESTONIAN
CHAMBER OF COMMERCE
AND INDUSTRY

2011 - 2024

Toetus on rahaline abi, mida antakse toetuse saaja või tema projektis osaleva partneri abikõlblike kulude katteks Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahenditest. Toetuse väljamaksmise otsuse tegemine ja selleks vajalike asjaolude hindamine on rakendusüksuse pädevuses. Märgitu tähendab nii õigust kui ka kohustust hinnata kõiki toetustaotluse asjaolusid igakülgset ja objektiivset koostoides haldusmenetluse seaduse (HMS) §-des 5 ja 6 sätestatud tõhususe põhimõttega ja uurimispõhimõttega. Uurimispõhimõtte kohasest teostamisest ei saa rääkida, kui rakendusüksuse põhjendused ei riimu isegi elementaarselt projektis endas kirjapanduga. Hindamist ei ole objektiivsel võimalik läbi viia nii, et materjaliga ei ole mitte üksnes põhjalikult tutvumata jätetud, vaid all-laotuvast nähtuvalt pole üldse tutvutud.

Selle tulemusel võib mõõndustega õiglaseks pidada vaid valikukriteeriumi 2 so „Taotleja võimekus projekti elluviimiseks (20% koondhindest)“, mille osas anti taotleja koondhindeks 3,3 ning samuti valikukriteeriumi 4 so „Projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegiaga (10% koondhindest)“, mille osas anti taotleja koondhindeks 3,67. See vastab suures plaanis taotluses esitatud andmetele, mis kinnitavad taotleja ja partnerite võimekust projekti elluviimisel, samuti seda, et projekti vastab tegelikule panusele Eesti arengustrateegia sihtide saavutamisse. Päril objektiivne oleks ka nende valikukriteeriumide osas küll maksimaalne hinne (4). Samas valikukriteeriumid 1 ja 3 on täies ulatuses põhjendamatud:

Valikukriteerium 1: Projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega ja mõju meetme eesmärkidele (40% koondhindest)

Komisjoni hinnang: 1,67 (keskmine hinne)

Komisjoni leidis: „Kuludest võib tuletada, et projekti raames rajatakse karavanipark, päiksepark, kogukonnamaja WCdega, grillimaja ning parklad, mis on valdavalt karavanipargi jaoks. Hinnapakkumises ei ole näha mõisakompleksi renoveerimistegevusi. Arusaamatuks jääb, kuidas antud ala on võimalik kogukonnal kasutada peale karavanipargi avamist. Projekt avaldab mõningast positiivset mõju ülemineku kontekstis. Projektis planeeritud objektid aitavad kaasa ülemineku mõjudega toimetulekul, kuid mõju on lokaalne. [...] Põhivaraprojektiga rajatav avalikkusele suunatud objekt(id) on piiratud kasutajaskonnaga või selle kättesaadavus avalikkusele on piiratud. Objekti plaanitav kasutusotstarve on oluliselt laiem kui vajalik ülemineku mõjudega toimetulekuks.“ Seega hindajad väidavad, et projekt hõlmab karavanipargi rajamist ja sellega seotud infrastruktuuri, mis ei ole kooskõlas meetme eesmärkidega, kusjuures karavanipargi rajamine on üldse tuletuslik. Reaalsed andmed taotlusest ja meetme määrusest on samas järgmised:

A: Projekti kooskõla meetme eesmärkidega:

Meetme määruse kohaselt peab projekt panustama **Ida-Virumaa elanikkonna** sotsiaalse sidususe ja toimetuleku parandamisse kliimaneutraalsele majandusele ülemineku kontekstis (§ 4 lõige 1). Taotluses on üheselt esile toodud, et projekt keskendub **kogukonnakeskuse** loomisele, mille eesmärk on tugevdada kogukonna sidusust ja pakkuda keskkonnaharidust – vt nt alapunkt „**Kogukonnakeskuse loomine ja renoveerimine**“: „Põhjendus: Kogukonnakeskus on keskne koht, kus toimuvad mitmesugused kogukonda siduvad tegevused ja teenused. See pakub kohta haridus- ja koolitusprogrammidele, kultuuriüritustele, noorsootööle ja sotsiaalsetele teenustele. Renoveeritud ja hästi varustatud keskus aitab kaasa kogukonna sidususe tugevdamisele ja kohalike elanike aktiivsele kaasamisele. Keskus toimib ka infopunktina, kus inimesed saavad teavet erinevate projektide ja võimaluste kohta.“ Projektis on üheselt esile toodud, et kasusaajad on **Ida-Virumaa elanikud (sh on esile toodud noored ja lapsed, kohalikud ettevõtjad ja teenusepakkujad, jne)**, samuti on lahti kirjutatud nii projektist saadav kasu kohalikele kogukonnale läbi majandusliku- sotsiaalse- kui keskkonnakasu aspekti. Lisaks on selgitatud, et projekt toetab kohalikku majandust läbi turismi ja sotsiaalse ettevõtluse, suurendades **tööhõivet** ja vähendades piirkonna sõltuvust sotsiaaltoetustest.

Projekti mahtu arvestades pole seda kõike mõtet siia ümber kirjutada ning vähemalt vaide lahendamise käigus paluksime projektiga põhjalikult tutvuda, kuid ülaltoodust näeme, et see vastab nii Meetme määruse § 4 lg 1 kuid mitmekordselt ka sama normi lg 2 nõuetele. Nimelt on meetme määruse § 4 lg 2 kirjas, et toetatavad projektid peavad panustama sihtpiirkonna võimesse tegeleda kliimaneutraalsele majandusele ülemineku mõjudega vähemalt ühes järgmistest mõjuvaldkondadest: 1) sotsiaalsed mõjud; 2) tööhõivealased mõjud; 3) majanduslikud mõjud; 4) keskkonnamõjud. **Ülaltoodust näeme, et Mittetulundusühing Peipsi Ääre Seltsi projekt panustab kõigisse nimetatud mõjuvaldkondadesse.** Meetme määruse § 6 lg 2 p 5 tulenevalt toetatakse mh tegevusi kogukondade tugevdamiseks. Vaide esitaja on kohalik MTÜ ja tema projekti tegevused tugevdavad kohalikke kogukondasid¹.

B: Projekt ei hõlma karavanipargi rajamist

Taotluses pole kusil viidatud sellele, et vastava projekti raames rajatakse karavanipark. Karavaniparki käsitletakse vaid ühes osas järgmises kontekstis: „Teiseks, projekt **toetab sotsiaalset ettevõtlust ja loob uusi töökohti, mis aitavad vähendada tööpuudust ja parandada majanduslikku olukorda piirkonnas. Näiteks turismi arengut toetavad infrastruktuuri projektid, nagu karavanipark ja grillimaja, loovad uusi võimalusi kohalikele ettevõtjatele ja aitavad suurendada piirkonna atraktiivsust külastajatele.**“ Ehk siis karavanipargist räägitakse kui eraldi projektist, mida käesolev projekt läbi Meetme määruse § 4 lg 2 esile toodud mõjuvaldkondade toetab. Nagu punktis 1.1 välja toodud, siis projekt ise on suunatud ikkagi kohaliku kogukonna sidususe tugevdamisele ja kohalike elanike aktiivsele kaasamisele².

Järeldus: Hindajate hinnang põhineb ebatäpsetel eeldustel, kuna projektis ei ole karavanipargi rajamisega seotud tegevusi. Hindajad on jätnud tähelepanuta projekti keskse eesmärgi ja selle vastavuse määruse nõuetele, mistõttu hinnang ei ole kohane. Arusaamatuks jääb, kuidas hindajad on „arusaamatuses“, kuidas antud ala on võimalik kogukonnal kasutada peale karavanipargi avamist. päiksepark, kogukonnamaja WCdega, grillimaja ning parklad on valdavalt kohaliku kogukonna jaoks, kuid teise projekti raames on ette nähtud juba ka võimalus karavanipargi rajamiseks. Juba ülaltoodust näeme, et komisjoni hinnang on seetõttu ise „arusaamatu“ ning viitab kas sellele, et projekti pole üldse läbigi leotud või on tegemist lausa pahauskse tegevusega, kus komisjon ei ole lasknud ennast faktidest häirida ning „Kõik hindajad on otsusega nõus“, et selliste täiesti ainetute põhjendustega võibki projekti vastava kriteeriumi osas keskmise hindegaga 1,67.

¹ Erinevalt näiteks **Eesti Kunstiakadeemia Sihtasutusest** (Põhja pst 7, Põhja-Tallinna linnaosa, **Tallinn**, Harju maakond) või **Lastekaitse Liidust** (Endla tn 6-18, Kesklinna linnaosa, **Tallinn**, Harju maakond), mis on Tallinnas resideerivad juriidilised isikud. Kuigi projektide tegevused on Ida-Virumaal, siis tegelikud kasusaajad on lõppkokkuvõttes ikkagi Tallinnas, mis ei riimu Meetme määruse eesmärkidega. Tõsi – Meetme määruse § 13 lg 6 loob küll formaalse võimaluse sellest üle saada („juhul kui arendusprojekti taotleja registrijärgne aadress ei asu Ida-Viru maakonnas, peab taotleja projekti kaasama vähemalt ühe seal maakonnas registreeritud partneri“), kuid projektide konkurents korral peaks kaalutluse teostamisel siiski eelistus Meetme määruse eesmärgi ja mõtet silma pidades kohalikule taotlejale. **Sealjuures on tähelepanuväärne, et ei Lastekaitse Liidu ega Eesti Kunstiakadeemia Sihtasutuse taotlusest osast: „Partnerid ja makse saajad“ ei leia ühtegi partnerit so jääb arusaamatuks, kuidas sellised taotlused on üldse Meetme määruse § 13 lg 6 lähtuvalt kvalifitseerunud.** Olgu selgitatud, et Meetme määruse § 3 (Terminid) lg 1 p 3 kohaselt on **partner** taotluses nimetatud juriidiline isik, kes osaleb projekti tegevustes ja kelle tegevusi rahastatakse toetusest. Seega tuleb vastav partner ära märkida osa: „Partnerid ja makse saajad“. Projekti muudes osades mingitest partneritest rääkimine vastavat nõuet ei täida (kusjuures Lastekaitse Liit ei räägi isegi muudes projekti osas mitte ühestki Ida-Viru maakonnas registreeritud partnerist). Sellised taotlejad oleks tulnud koheselt kõrvaldada ning nende projekte isegi mitte hindama hakata.

² Mida paraku näiteks ei saa öelda Sihtasutus Aidu Veespordikeskus projekti "Aidu veespordi- ja vabaajakeskuse arendamine II etapp" kohta – **selle eesmärk on puhtalt turismile suunatud** ning turismiatraktsiooni kõrvalproduktina mainitakse vaid, et : „Keskus loob võimalusi elanike jaoks kokku tulla ja ühiselt erinevaid tegevusi harrastada, mis tugevdab kogukonna sotsiaalset kliimat ja parandab elanikkonna sidusust.“ Ometi selle projekti puhul hindajad vaide esitajale osaksanud retoorikaga ei esine.

Valikukriteerium 3: Projekti põhjendatus ja kuluefektiivsus (30% koondhindest)

Komisjoni hinnang: 1.67 (keskmine hinne)

Komisjon leidis iseenesest õigesti, et: „Projekti tegevuste ajakava on realistlik ning arvestatud on enamuse riskidega.“ Samuti tuleb nõustuda, et: „Tegevuste valik on põhjendatud. Projektis on kirjeldatud iga projekti osa planeerimisel alternatiivide kaalumist ning valitud optimaalsed lahendused.“ Küll ei ole võimalik mõista, veel vähem nõustuda järgneva:

A: Võimalik pole aru saada, mida mõeldakse järgneva all: „Projekti eesmärgipüstitus on üldiselt põhjendatud, sekkumisloogika arusaadav, kuid seos ÕÜ väljakutsetega nõrk. Taotluses ei ole piisavalt kirjeldatud või põhjendatud, mis on see probleem, mida soovitakse tegevustega lahendada.“ Siinkohal jääb arusaamatuks, millise standardi või objektiivselt mõõdetava kriteeriumiga hindab komisjon seost ÕÜ-ga nõrgaks ja kirjeldust ebapiisavaks. Milline peaks antud juhul olem tugev seos ja piisav kirjeldus, ei ole arusaadav, sest tegemist on äärmiselt subjektiivsete kategooriatega.

B: Järgnevalt leiab komisjon: „Probleemi olemus ei ole maakondliku ega üleriigilise tähtsusega, samuti mitte kogu omavalitsuse ülese tähtsusega. Projekti käigus ei renoveerita olemasolevat mõisahoonet vaid rajatakse uusi rajatisi ning infrastruktuuri, seega pole ka pärandi säilitamise ja keskkonnasäästliku ehitamise osa täidetud (vana renoveerimine on alati väiksema elukaare põhise keskkonnamõjuga kui uue ehitamine). Mõisamaja jääb endiselt lagunema. Arusaamatuks jääb, millise sihtrühma vajadustega on arvestatud. Küsimusi tekitab, kas projekt on suunatud pigem kogukonnale või turistidele. Esineb suuri küsitavusi, kas projekti tegevused on optimaalsed, võimalikest alternatiividest mõjusaimad, kooskõlas sihtgrupi, vajaduste ning ootustega.“

- **Esiteks:** Projekti sekkumisloogika on taotluses selgelt esitatud ja tugineb kohaliku kogukonna vajaduste analüüsile: „Projekti „Pagari kogukonna kaasamiskeskus“ peamine eesmärk on luua kogukonnakeskus, mis edendab majanduslikku elujõulisust, kultuuripärandi säilitamist ja keskkonnateadlikkust. Kaugem siht on parandada kohalike elanike elukvaliteeti, suurendada piirkonna atraktiivsust külastajatele ja investoritele ning toetada piirkonna jätkusuutlikku arengut.“ Palume kindlasti vähemalt vaide lahendamise käigus tutvuda ka sellele järgneva osaga „Oodatavad tulemused/muutused projekti lõpuks“. Kui komisjon oleks lugenud projekti, mitte tuletanud mingit ideed karavanipargist, siis poleks objektiivselt tohtinud sellist küsimust, kellele projekt suunatud on, üldse tekkida. Samas arvestades allmärkuses 2 esiletoodud - Sihtasutus Aidu Veespordikeskus projekti "Aidu veespordi- ja vabaajakeskuse arendamine II etapp" puhul ei saa isegi küsimust tekkida, kas projekt on suunatud pigem kogukonnale või turistidele, kuid asjaolu, et vastav projekt on ilmselgelt suunatud turistidele, ei ole ometi takistanud komisjoni sellele projektile kõigist projektidest andmast punkte nii, et selle tulemus oli paremuselt teine³. Seda arvestades jääb üldse arusaamatuks vastav küsimuse püstitus;

³ NB! Erinevalt kõigist teistest projektidest on seda projekti hinnanud ainult 2 komisjoni liiget, mitte 3. Tõsi - juriidiliselt on kõik nagu korrektne, sest rakendusüksuse 09.02.2024 käskkirja „Toetuskeemi „Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks“ hindamiskomisjonide töökorra kinnitamine“ p 2.4 kohaselt on komisjon otsustusvõimeline, kui taotluse hindamisel osaleb vähemalt kaks komisjoni liiget. Kuna tegemist oli suuremahuliste projektide hindamiskomisjoniga, siis selle töövormiks on koosolek. Kuna muid taotlejaid on hinnanud 3 hindajat, siis ainus loogiline põhjendus on see, et Sihtasutus Aidu Veespordikeskus projekti ei ole üks hindaja hinnanud põhjusel, et ta on ennast hindamisest taandanud kuna pole projekti suhtes erapooletu (vt sama käskkirja p 2.7). **Ja ometi on vastav projekt saanud kõigi teiste projektidega võrreldes peaaegu kõrgeima punktiskoori ja seda hoolimata sellest, et just sellele projektile võiks teha selliseid etteheiteid nagu vaide esitajale komisjoni poolt tehti.** Lisaks jääb arusaamatuks, miks vastava projekti hindamisse ei kaasatud mõnda komisjoni asendusliiget – see, millised projektid hindamisele tulevad, pidi ju olema eelnevalt teada ja vaevalt ennast taandanud komisjoni liikme mitteerapooletus tekkis hetkel, kui hindamine juba käis.

- **Teiseks** tuletame siinkohal meelde meetme määruse pealkirja – „*„Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks“*“. Märgitult arvestades jääb arusaamatuks komisjoni probleemipüstitus, et probleemi olemus ei ole maakondliku ega üleriigilise tähtsusega. Iga projektiga ei saagi lahendada üleriiklike probleeme ning see ei ole ka meetme määruse eesmärk – küsimus ongi piirkondlikus algatuses, mis ei pea olema isegi kogu omavalitsuse ülese tähtsusega. Näiteks ka Sihtasutus Aidu Veespordikeskuse projekt olemus ei ole maakondliku ega üleriigilise tähtsusega, samuti mitte kogu omavalitsuse ülese tähtsusega – veelgi enam: jättes suhteliselt sisutühja retoorika välja, siis ei ole see ka kohaliku kogukonna sidususe tugevdamisele ja kohalike elanike aktiivsele kaasamisele.
- **Kolmandaks** jääb arusaamatuks, kust tuleneb nõue, et projekti käigus peaks renoveerima olemasolevat mõisahoonet? Kas kõigi teiste, rahuldatud projektidega, siis renoveeritakse mingeid ajaloolisi hooneid või rajatise? Meetme määruse § 4 lg 2 ega ükski muu säte ei räägi poolt sõnagi pärandi säilitamisest vms.
- **Neljandaks** märgime, et kuigi vastav etteheide on täies ulatuses ainetu, siis laiemas pildis on tegelikkuses mõisahoonetele projektile positiivne mõju olemas – nimelt projekti käiku andes väärindatakse mõisahoonet vahetut ümbrust **ehk mõisa** ja luuakse eeldused ja atraktiivne keskkond selleks, et mingi muu projekti või investeeringu käigus asutakse ka mõisamaja renoveerima. Pagari mõisakompleks ei koosne ainult ühest mõisahoonest, mida tõepoolestanud projekti raames ei renoveerita, kuid renoveeritakse ja väärindatakse ühte osa mõisa juurde kuuluvast maast, jne. Mõisahoonete renoveerimine on üldiselt teadaolevalt äärmiselt kallis tegevus ja seda mitte puhtehituslikult, vaid mh muinsuskaitse nõuete tõttu, mis tähendab, et mõisahoonete renoveerimine on väga suuri investeeringuid nõudev, mida käesoleva projekti mahud ligakaudseltki ei võimalda. Selleks, et keegi üldse oleks sellisest investeeringust huvitatud, siis peaks vastav mõisahoonet asuma atraktiivses asukohas nii kohalikule kui turistile. Kohalikule asukoha atraktiivsemaks muutmine ongi käesoleva projekti eesmärk. Turistile muudetakse asukoht potentsiaalselt atraktiivsemaks muude projekti sh karavanipargi võimaliku rajamise kaudu (mis pole käesoleva projekti ese nagu eelpool selgitatud, kuid käesolev projekt toetab seda). Seega lõppkokkuvõttes on ka käesolev projekt teed rajav kunagistele tulevikuinvesteeringutele mõisamaja osas.

C: Täiendavalt leiab komisjon: *Projekti kavandatud eelarve seotus projektiga on ebaselge või põhjendamata või ei võimalda taotluses sisalduvad andmed hinnata eelarve põhjendatust. Ebaproportsionaalselt suur osa projekti eelarvest on seotud tegevustega, mille mõju projekti eesmärkidele on väike. [...] Hinnapakkumised on võetud karavanipargi rajamiseks.“*

- **Esiteks** jääb siis arusaamatuks – kas projekti kavandatud eelarve seotus projektiga on ebaselge **VÕI** põhjendamata **VÕI** ei võimalda taotluses sisalduvad andmed hinnata eelarve põhjendatust? Mis siis tegelik probleem on – kas see jäeti selgeks tegemata või võeti lihtsalt *copy-paste* üks suvaline etteheide kuskilt? Kui komisjon oleks projekti läbi analüüsinud ja kohaselt hinnanud, siis oleks ta ilmselt võimeline ütlema, mis probleemiga komisjoni hinnangul tegemist on – mitte tooma esile kolme (!) võimalikku alternatiivi;
- **Teiseks** - kui nüüd lähtuda komisjoni enda poolt viidatust, et projekti kavandatud eelarve seotus projektiga on ebaselge **VÕI** põhjendamata **VÕI** ei võimalda taotluses sisalduvad andmed hinnata eelarve põhjendatust, siis kuidas nimetatud juhtudel sai komisjon üldse jõuda järeldusel, et „*Ebaproportsionaalselt suur osa projekti eelarvest on seotud tegevustega, mille mõju projekti eesmärkidele on väike*“? Ehk siis projekti eelarve oli küll täiesti ebaselge, kuid ometi oli arusaadav just eeltsiteeritu? Seega komisjoni põhjendused ei riimu üksteisega isegi üksteisele järgnevates lausetes;
- **Kolmandaks** – Aidu Veespordikeskuse projekti valikukriteeriumi 3 osas on komisjon märkinud: „*Väga suur osa eelarvest on juurdepääsutee remont ja kergliiklustee ehitus. Kriteeriumit on hinnatud eeldusel, et kergliiklustee võetakse projektist välja.*“ Ehk siis tegelikkuses võiks hoopis

siinkohal öelda, et: „Ebaproportsionaalselt suur osa projekti eelarvest on seotud tegevustega, mille mõju projekti eesmärkidele on väike“, kuid selle asemel premeeriti Aidu Veespordikeskus projekti hoopis keskmise hindega 3,5 so üks kahest hindajast andis lausa maksimumpunktid. Veelgi enam: seda tehti **eeldades**, et kergliiklustee võetakse projektist välja. Seega on taaskord tegemist hea näitega ebavõrdsest kohtlemisest;

- **Neljandaks** kuna vaide esitaja on ka uurinud võimalusi karavanipargi projekti jaoks, siis kajastuvad sellele ka mõned viited esitatud lisadokumentides (nt hinnapakumised), kuid neid tuleb ikkagi mõista lähtuvalt taotluse sisust, kus karavanipargi rajamisest ei räägita muus osas kui eelpool selgitatud. Samuti kui käesolev projekt eeldab nt parkla rajamist, siis on arusaamatu, et kui sellele on juba hinnapakumine olemas, kuigi viitega karavanipargile, siis miks ei võinuks vastavat hinnapakumist kasutada? Hinnapakumised on esitatud eelarve indikatiivseks selgitamiseks ning ei ole siduvad.

Järeldus: Hindajate väited ebamäärase sekkumisloogika ja ebaproportsionaalsete kulude kohta on alusetud. Komisjon möönab, et taotlus sisaldab realistlikku ja läbipaistvat eelarvet koos selgelt määratletud eesmärkidega, millest tulenevalt jääb arusaamatuks, kuidas üldse on võimalik saavutada hinne 1,67 olukorras – samas kui premeeriti Aidu Veespordikeskuse projekt sai enam kui kaks korda kõrgema hinne so 3,5. Milliste objektiivsete kriteeriumite alusel on võimalik öelda, et vastava valikukriteeriumi osas on Aidu Veespordikeskuse projekt enam kui kaks korda kõrgemat hinnet väärt? Siinkohal on võimalik teha ainult kaks järeldust: kas ühe või teise puhul oli tegemist ilmselge hindamisveaga või on tegemist (kuri)tahtliku tegevusega projektide ebavõrdsel hindamisel.

Siinkohal tuleb rõhutada, et hindamine on antud juhul üldse enam kui küsimusi tekitav nii valikukriteeriumi 1 kui 3 osas.

Vastav(ad) keskmine/keskmised hinded on saadud antud juhul järgmiselt:

Hindaja üldhinne		2,60	1,60	2,40
HINDAMISKRITEERIUMID				
1. Projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele (40%)	1,67	2	1	2
2. Taotleja võimekus projekti elluviimiseks (20%)	3,33	4	3	3
3. Projekti põhjendatus ja kuluefektiivsus (30%)	1,67	2	1	2
4. Projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega (10%)	3,67	4	3	4

Näeme, et antud juhul eksisteerib üks äärmisel kriitiline hindaja, kes on kolmel juhul neljast andnud alati madalama hinne, kui teised hindajad - teise valikukriteeriumi puhul eksisteerib olukord, kus ka teine hindaja on taotlejale hindeks „3“ andnud.

Seega kuigi valikukriteeriumi 1 puhul vastab projekt nii Meetme määruse § 4 lg 1, kuid mitmekordselt ka sama normi lg 2 nõuetele ning valikukriteeriumi 3 puhul sisaldab taotlus realistlikku ja läbipaistvat eelarvet koos selgelt määratletud eesmärkidega, on üks komisjoni liige olnud läbivalt seisukohal, et see on väärt hinnet „1“ ja kaks komisjoniliiget leiavad, et õiglane oleks „2“. Kuigi ka „2“ on asjaolusid arvestades enam kui ebaõiglane ja ebapiisav hinne, siis millise loogika alusel on üks komisjoni liige pidanud neid valikukriteeriumi kõike eeltoodut arvestades asjakohaseks hinnata vaid „1“-ga, ei ole objektiivselt võimalik mõista.

Kui nüüd arvestada, et meetme määruse § 22 lõike 4 nõude on mh, et iga kriteeriumi hinne peab olema vähemalt 2, siis jääb siinkohal paratamatult mulje, et üks komisjoni liige on andnud põhimõtteliselt ebaõiglaselt ja ebaobjektiivselt madala hinde tagamaks, et taotleja projekt kindlasti edukaks ei osutuks.

Kokkuvõte ja järeldused:

- Hindamiskomisjon on teinud olulisi vigu, eriti seoses väidetava karavanipargi rajamise ja projekti sekkumisloogika hindamisega. Need vead viitavad sellele, et hindajad pole projekti põhjalikult läbi lugenud või on lähtunud ekslikest eeldustest;
- Hindamiskomisjon ei ole käsitlenud taotlejaid võrdselt: näiteks Aidu Veespordikeskus projekt on antud juhul otseselt turismile suunatud (vt nt „**Kaasaegne Taristu: Projekti raames rajatakse kvaliteetne taristu, sealhulgas teed, platsid, supluskoht ja tribüünid. See tagab, et keskus suudab pakkuda kõrgetasemelisi teenuseid ja meelitada ligi külastajaid pikaajaliselt**“; **Turismi Edendamise: Unikaalne veespordikeskus tõmbab piirkonda turiste nii Eestist kui ka välismaalt, suurendades Ida-Viru maakonna atraktiivsust ja tuntust...**“), kuid on saanud paremuselt II tulemuse – vaide esitajale heidetakse samas ette, et tema projektist polevat nagu arugi saada, kellele see suunatud on. Kuigi projektis on see korduvalt ja otsesõnu välja öeldud. Lisaks rõhutagem, et Meetme määruse kohaselt ei ole tegemist niivõrd äri projektide toetamisega, vaid Meetme määrusest tulenevalt eeldatakse pigem kogukonnalisi tegevusi, kus - tõsi küll – võiks olla esindatud ka tööhõivealased ja majanduslikud mõjud. Seda siiski läbi kogukondliku mõõtmise. Vaide esitaja taotlus kõigele sellele vastas – saades äärmisel madalad hinnad. Samas Aidu Veespordikeskus projekt oli puhtalt ärile suunatud (vt nt „**Mitmekesine Teenuste Portfell: Keskuse mitmekesine atraktsioonide ja teenuste valik, nagu veesport, discgolf, matkad ja suvefestivalid, tagab pideva külastajate voo ja tulude genereerimise. See aitab kindlustada keskuse finantsilise jätkusuutlikkuse.**“), kuid selles komisjon mingit probleemi ega mittevastavust ei näinud. Veelgi enam: vastavasse projekti, mis peaks kogukonda Meetme määrus järgi toetama, on Aidu Veespordikeskus ise sisse kirjutanud: „**Kogukonna Vastuseis: Kohalik kogukond võib projekti suhtes vastuseisu avaldada, mis võib viia viivituste ja lisakulutusteni.**“ **Ehk siis kurioosel kombel on kogukonna sidususe edendamiseks mõeldud projektide valikus saanud hindamistel peaaegu parima tulemuse projekt, milles enda öeldakse, et see võib hoopis tekitada kohaliku kogukonna vastasseisu.** Komisjon ei ole arvestanud taotleja enda poolt taotlusesse kirjutatud riskiga, vaid hinnanud projekti väga kõrgelt ja seda isegi kahe hindaja poolt. Samas pidi ka kolmas, ennast ilmselt taandanud hindaja samal ajal ja samas ruumis viibima (vt allmärkus 3). Kõik vastavad asjaolud kogumis tekitavad põhjendatud kahtluse sellest, kuidas hoolimata sellest, et üks mitteerapooletu hindaja on ennast taandanud, kuid vastavat projekti ei ole siiski erapooletult, vaid väga soosivalt hinnatud. Sellega on rikutud vaide esitaja ja ilmselt ka teiste taotlejate osas võrdse kohtlemise printsiipi.
- Projekti keskne eesmärk ja selle vastavus Meetme määruse nõuetele on selgelt esitatud, mistõttu on madalaim hinne „1“ valikukriteeriumide 1 ja 3 osas ilmselgelt põhjendamatu. Märgitu tähendab, et isegi kui kõik hindajad ei oleks olnud täiesti objektiivsed, siis alla keskmise hinde 2 ei oleks igal juhul objektiivselt saanud valikukriteeriumeid hinnata so meetme määruse § 22 lõike 4 nõue, et iga kriteeriumi hinne peab olema vähemalt 2, oleks objektiivselt pidanud igal juhul olema täidetud. Märgitust näeme, et antud punktid on kehtivate hindamiskriteeriumidega ja juhtumi asjaoludega sedavõrd tõsiselt vastuolus, et nende ebaobjektiivsus on ilmselge ning tegemist on ilmselge hindamisveaga;
- Ülaltoodust tulenevalt näeme, et projekt ja selle hinnangud ei ole objektiivse koostöös ning seda põhjusel, et rakendusüksuse kaalutlused on kas olnud valed ja/või on oluliselt rikutud uurimispõhimõtet. Järelikult ei sisalda 21.08.2024. a otsus nr 11.2-57/24/972 ei objektiivseid kaalutlusi ega põhjendusi, mille tõttu see ei vasta RKHK otsuses haldusajal nr [3-3-1-93-](#)

06 p-s 15 esitatud tingimustele. Viidatud lahendis on viidatud sõnaselgelt haldusakti üldisele põhjendamiskohustusele (p-d 13–14). Ka ühestki õigusaktist ei tulene erisust HMS §-st 56 tulenevast põhjendamiskohustusest.

Vaide esitaja rõhutab, ta ei ole vastu ühelegi projektile mis on saanud rahastuse ja on Ida-Virumaal arengut toetav, kuid vaide esitaja on vastu komisjoni poolt vaide esitaja ebavõrdsele kohtlemisele ning sellele, et komisjon ei ole piisavalt tähelepanu pööranud kogukondlikele algatustele, vaid on selle asemel andnud rahastuse äri projektidele. Ja seda olukorras, kus eelduslikult on hindamiskomisjonis viibinud üks erapoolik hindaja, kes on ennast küll formaalselt taandanud, kuid ometi tundub, et asjaolusid arvestades on saanud tulemust märkimisväärselt mõjutada⁴.

Täiendavalt palume kontrollida Eesti Kunstiakadeemia Sihtasutuse ja Lastekaitse Liidu projektide vastavust Meetme määrusele. Täiendavalt palume kontrollida Sihtasutuse Aidu Veespordikeskus projekti hindamise objektiivsust ja projekti vastavust Meetme määrusele. Kuivõrd Eesti Kunstiakadeemia Sihtasutuse ja Lastekaitse Liidu puhul tegemist on objektiivsetele Meetme määрус tingimustele mittevastavusega ning Sihtasutuse Aidu Veespordikeskus projekti vastavuse osas eksisteerib oluline kahtlus, siis juhime tähelepanu, et rakendusüksusel on endal kohustus tagada, et nõuetele mittevastavad projektid rahastust ei saaks. Vastupidisel juhul rikub Eesti Vabariik enda kohustusi Euroopa Liidu ees koos kõige sellega kaasnevaga.

Märgime siinkohal, et käesolev vaie on koostatud esindaja varasemalt planeeritud ja edasilükkamatu välisreisi tõttu äärmiselt piiratud ajaressurssi kasutades. Ometi oleme juba olukorraga suhteliselt põgusalt tutvununa tuvastanud mitmeid printsiipiaalseid minetusi hindamiskomisjoni töös. Märgitu annab aluse eelduseks, et minetusi on veelgi, mistõttu peaks rakendusüksus teostama kogu vastava meetme rahastusotsuste osas täiendava kontrolli. Rõhutame, et märgitu on ka kõigi rahastuse saanud isikute parimates huvides – kui edasise menetluse käigus selgub, et komisjoni töö ei olnud nõuetele vastav ja see on võimaldanud avaliku raha jagamist õigusvastastest kaalutlustest lähtuvalt, siis toob see kaasa õigusvastaselt raha saanute vastu tagastusnõuded. Olukorras, kus nad on raha juba ära kulutanud, võib see seada nad väga halba finantsilisse olukorda.

Menetluslikud teated

Juhindudes HMS § 76 lg 2 p 6 kinnitab Mittetulundusühing Peipsi Ääre Selts, et vaieldavas asjas ei ole pärast Riigi Tugiteenuste Keskuse 21.08.2024. a otsuse nr 11.2-57/24/972 väljastamist jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.

Juhindudes HMS § 76 lg 3 märgime, et esindaja on oma volikirja esitanud varem so koos meie 28. augusti 2024. a järelepärimisega. Lisame selle mugavus huvides siiski uuesti.

⁴ Veel üks näide selle kohta: projektis enda on kirjas, et: „2017.a eraldati sihtasutusele Piirkondade Konkurentsivõime Tugevdamise programmist toetus veespordi ja vabaajakeskuse arendamiseks. Projekti ellu viimine takerdus, kuna puuduvad varasemad kogemused suletud karjäärialale taristu ja hoonestuse rajamiseks. Covid pandeemia ja Venemaa täiemahuline agressiooni sõda Ukraina vastu põhjustasid ehitushindade olulise kallinemise ning 2017.a projektis toodud tegevusi ei olnud võimalik täies mahus ellu viia.“ Sellest hoolimata on taotleja võimekust projekti elluviimiseks (valikukriteerium 2) hinnatud kahe hindaja poolt kokku keskmiselt hindele 3,5 st üks hindajatest on hinnanud lausa maksimumhindega. Sealjuures leidis komisjon: „Taotlejal ja partneril on kogemusi projekti ellu viimisel, kuna I etapp on ellu viidud. I etappi elluviimisel tekkis väiksemaid raskusi ja takistusi.“ Venemaa täiemahuline sissetung Ukrainasse toimus 24. veebruar 2022. a ning vastav taotleja põhjendab sellega, et ta ei jõudnud täita 2017. a projekti...? Ja komisjon ütleb, et see ongi kogemus...

Esindaja informeerib, et ei viibi **08. september – 22. september 2024. a** Eestis ning ei oma siis juurdepääsu oma e-kirjadele. Korralduslike küsimustes palume suhelda sellisel juhul vaide esindaja juhatuse liikmega.

Arvestades ülaltoodust ning asjaomaseid õigusnorme sh HMS § 63 lg 4 ja HMS § 85 lg 1 p 1

p a l u m e :

1. rahuldada Mittetulundusühing Peipsi Ääre Selts vaie ja tunnistada Riigi Tugiteenuste Keskuse 21.08.2024. a otsus nr 11.2-57/24/972 täielikult kehtetuks ning viia läbi uus ja objektiivne hindamine;
2. kontrollida Eesti Kunstiakadeemia Sihtasutuse, Lastekaitse Liidu ja Sihtasutuse Aidu Veespordikeskus projektide vastavust Meetme määrusele.

Allkirjastatud digitaalselt

Enno Heringson
Vandeadvokaat

Lisa:

1. Volikiri

